

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **I.**, zastúpený advokátkou J., proti žalovanému: **M.**, zastúpená advokátom J., **o neplatnosť zmluvy o prevode obchodného podielu a dodatku spoločenskej zmluvy**, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 20NcCb/4/2007-1193 z 11. februára 2013, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 20NcCb/4/2007-1193 z 11. februára 2013 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Trnave č. k. 20NcCb/4/2007-1207 z 28. februára 2013 **z r u š u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením prerušil konanie do právoplatného skončenia trestnej veci vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 7T 36/2010 proti obvineným M. pre trestné činy obmedzovania osobnej slobody v jednočinnom súbehu s trestným činom vydierania.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca sa žalobou vo veci domáha určenia neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu uzatvorenej 22. 05. 2001, ktorou previedol

na žalovanú obchodný podiel v spoločnosti D. a dodatku č. 2 k spoločenskej zmluve uvedenej spoločnosti, pretože uvedené úkony vykonal proti svojej vôli, keď bol neznámymi osobami prevezený na jemu neznáme miesto a pod hrozbou násilia prinútený predmetné dokumenty podpísať. Žalovaná navrhla žalobu zamietnuť s tvrdením, že zmluvu o prevode obchodného podielu ako aj dodatok k spoločenskej zmluve žalobca podpísal dobrovoľne. Súd poukázal na rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým zrušil predchádzajúci rozsudok súdu prvého stupňa vo veci, v ktorom mu vytkol, že v rozhodnutí nevyhodnotil, ktoré skutočnosti z trestného konania zistil a ako ich vyhodnotil, pretože skutočnosti vyplývajúce z trestných konaní vedených proti žalovanej a svedkom môžu mať vplyv na zistenie skutkového stavu v predmetnom konaní. V smere naznačenom odvolacím súdom začal vykonávať dokazovanie, pričom žalobca upriamil pozornosť na trestné konanie vedené na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 7T 36/2010, v ktorom bol vypracovaný znalecký posudok z odboru písomoznalectva a z ktorého záverov vyplýva, že k podpisu sporných listín z 22. 05. 2001 došlo nedobrovoľne a znalecký posudok z odboru psychológie, ktorým bola osvedčená skutočnosť, že v dôsledku trestného konania iných osôb žalobca utrpel dňa 22. 05. 2001 vážne poškodenie zdravia. S poukázaním na doposiaľ vykonané dokazovanie v predmetnej veci ako aj na konštatovania a závery súdov konajúcich v trestných veciach súd prvého stupňa dospel k záveru, že za danej skutkovej situácie je z hľadiska efektívnosti a hospodárnosti konania účelné a procesne prijateľné konanie podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. prerušiť. Má za to, že zistenie, či bol spáchaný skutok, pri ktorom bol žalobca unesený a psychickým a fyzickým násilím prinútený podpísať zmluvu o prevode obchodného podielu a dodatku k spoločenskej zmluve je základom, na ktorom vo výraznej miere spočíva i výsledok rozhodnutia súdu v tomto konaní, v ktorom sa zatiaľ nepodarilo jednoznačne preukázať z dôvodu vzájomne si odporujúcich výpovedí svedkov, či došlo k spáchaniu skutku ako tvrdí žalobca. Duplicitné vykonávanie dokazovania, najmä opätovné výsluchy svedkov, ktoré sa vykonáva v trestnom konaní sa v tomto štádiu javí ako neefektívne. Prerušenie konania z hľadiska hospodárnosti je výnimkou, ale jednoznačné zodpovedanie otázky, či skutok, o ktorom žalobca tvrdí, že sa stal a výsledkom ktorého bolo jeho násilné prinútenie podpísať listiny je podstatným záverom, z ktorého bude môcť súd vychádzať v tomto konaní. Má za to, že výsledok trestného konania a jeho právoplatné rozhodnutie o tom, či sa skutok stal výraznou mierou prispeje k správnosti rozhodnutia v predmetnej veci. V trestnom konaní prevažuje vyšetrovacía zásada, čomu sú prispôsobené aj právomoci a postupy orgánov činných v trestnom konaní. Aj keď posúdenie, či došlo k spáchaniu skutku je predbežnou otázkou, z dôvodu záujmu na jednotnosti rozhodovacej činnosti je opodstatnené prerušenie konania v tomto štádiu.

Proti uvedenému uzneseniu podal žalobca odvolanie, v dôvodoch ktorého poukázal na jeho nesprávnosť. Zdôraznil, že v predmetnom konaní sa nepreukazuje, či bol spáchaný skutok, pri ktorom bol žalobca unesený a psychickým a fyzickým násilím prinútený podpísať zmluvu o prevode obchodného podielu a dodatok k spoločenskej zmluve, určenia neplatnosti ktorých sa domáha to nie je predmetom konania a nie je potrebné vyčkat' na rozhodnutie súdu v trestnom konaní, najmä ak v tomto konaní je možné vykonať dôkazy, ktoré nemožno vykonať v trestnom konaní, v ktorom je žalobca v postavení poškodeného a môže sa vyjadrovať len čo do výšky škody na rozdiel od tohto konania, v ktorom je postavenie žalobcu a žalovanej rovnocenné. V predmetnom konaní je predmetom určenie neplatnosti zmluvy uzavretej účastníkmi a nie konanie o vine a nevine žalovanej. Prerušenie konania napomôže tomu, aby k objasneniu tvrdení žalobcu výsluchom navrhovaných svedkov nedošlo. Súd prvého stupňa by podľa názoru odvolateľa mal v konaní pokračovať, doplniť dokazovanie o tom ako prebehla udalosť, výsledkom ktorej bolo podpísanie predmetných listín a aj keď je pravdou, že voči žalovanej bolo vznesené obvinenie pre trestný čin vydierania a trestný čin obmedzovania osobnej slobody, dôvody prerušenia nie sú dané. Navrhol preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnuté uznesenie potvrdiť. Upozornil, že práve zistenie, či bol spáchaný skutok, pri ktorom žalobca bol údajne unesený a psychickým a fyzickým násilím prinútený podpísať predmetné listiny je základom, na ktorom vo výraznej miere spočíva i výsledok rozhodnutia súdu v tomto konaní. Zdôraznil, že sám žalobca upriamil pozornosť na trestné konanie vedené Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 7T 36/2010, v ktorom boli vypracované znalecké posudky a vykonané výsluchy svedkov, ktoré mali údajne preukazovať, že žalobca bol pod psychickým a fyzickým násilím prinútený zmluvu podpísať. Zvolený postup súdu spočívajúci v prerušení konania slúži racionálnej organizácii postupu súdu pri vedení príslušného súdneho konania a zároveň k účelu dosiahnuť zákonnú požiadavku a síce rýchlu a účinnú ochranu práv účastníkov v súdnom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O. s. p. prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom konania je určenie neplatnosti právnych úkonov - zmluvy o prevode obchodného podielu v obchodnej spoločnosti a dodatku spoločenskej zmluvy z dôvodu, že uvedené právne úkony neboli vykonané žalobcom slobodne, ale pod psychickým a fyzickým nátlakom. Je tiež nesporné, že v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 7T 36/2010 je trestne stíhaná žalovaná A. a V., ktorí sú obvinení zo spáchania trestného činu obmedzovania osobnej slobody v jednočinnom súbehu s trestným činom vydierania, v ktorom žalobca vystupuje ako poškodený.

Súd prvého stupňa s poukázaním na ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. konanie o určenie neplatnosti právnych úkonov prerušil do právoplatného skončenia uvedeného trestného konania s odôvodnením, že zistenie, či bol spáchaný skutok, pri ktorom bol žalobca unesený a psychickým a fyzickým násilím prinútený právny úkon vykonať je základom, na ktorom vo výraznej miere spočíva i výsledok rozhodnutia súdu v tomto konaní.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak pribieha konanie v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Citované ustanovenie upravuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, teda také, ktoré nie je pre konanie nevyhnutné. To znamená, že súd môže prerušiť konanie v prípade, keď je rozhodnutie závislé od vyriešenia predbežnej otázky, ktorú si však súd môže sám posúdiť, a preto konanie podľa vlastnej úvahy prerušiť alebo kedykoľvek sám predbežnú otázku posúdiť bez ohľadu na jej vyriešenie v inom súdnom konaní. Prerušenie konania podľa citovaného ustanovenia závisí od úvahy súdu a je upravené len ako procesná možnosť súdu, nie však jeho povinnosť. Súd má najskôr zvážiť možnosť iných vhodných opatrení a až keď tieto zlyhajú, môže konanie prerušiť. Výber vhodného opatrenia slúžiaceho účelu racionálnej organizácie postupu pri vedení konania má súd podriaďovať aj zákonnej požiadavke rýchlejšej a účinnej ochrany práv účastníkov v súdnom konaní vyplývajúcej z ustanovenia § 6 O. s. p. Rozhodujúcim hľadiskom je hospodárnosť konania, s prihliadnutím na ktorú prerušenie

konania predstavuje vo všeobecnosti skôr výnimku ako pravidlo. V rámci občianskoprávneho konania je súd oprávnený zistiť a posúdiť celý skutkový základ uplatneného nároku, a to aj v prípade, ak zistené skutkové okolnosti z hľadiska právneho posúdenia zasahujú do trestného práva. Na druhej strane výsledky dokazovania v trestnom konaní nemusia vždy poskytovať dostatočné odpovede na otázky podstatné pre posúdenie nároku uplatneného v občianskoprávnom konaní. Predmet dokazovania v trestnom konaní je zásadne iný ako predmet dokazovania v občianskoprávnom sporovom konaní. V trestnom konaní sú predmetom dokazovania skutočnosti významné z hľadiska trestného práva, a to či sa skutok stal a či je trestným činom, kto skutok spáchal, za akých okolností a príčin bol skutok spáchaný, zisťuje sa príčinná súvislosť, následky trestného činu a rozsah spôsobenej škody, forma zavinenia a ďalšie okolnosti spáchania trestného činu. Predmetom dokazovania v občianskoprávnom konaní sú sporné tvrdenia účastníkov o skutočnostiach dôležitých pre rozhodnutie súdu. Výsledky dokazovania v trestnom konaní v podobe konkrétnych dôkazných prostriedkov možno pritom použiť aj v občianskoprávnom konaní, ak to účastníci konania navrhujú. Vyplýva to z dispozičnej zásady, ktorá ovláda občianskoprávne sporové konanie.

Podľa názoru odvolacieho súdu právnu otázku namietanej neplatnosti právnych úkonov podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá je predmetom konania môže súd posúdiť sám na základe riadne vykonaného dokazovania s využitím všetkých dôkazných prostriedkov, ktorými možno skutkový stav veci zistiť (§ 125 O. s. p.). V zmysle § 135 ods. 1, 2 O. s. p. je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal a inak otázky, o ktorých patrí rozhodovať inému orgánu môže posúdiť sám. Skutkový základ pre právne posúdenie platnosti či neplatnosti právneho úkonu nevyplýva len z dôkazov vykonaných v trestnom konaní. Tieto dôkazné prostriedky možno na návrh účastníkov v občianskoprávnom konaní využiť. Je potrebné tiež zdôrazniť, že v predmetnom konaní bolo vykonané už rozsiahle dokazovanie a prerušenie konania nie je v súlade s požiadavkou zakotvenou v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré ukladá povinnosť prijať opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Odvolací súd dospel k záveru, že nie sú splnené zákonné predpoklady prerušenia konania v zmysle § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p., a preto napadnuté uznesenie podľa § 221 ods. 1 písm. i/ O. s. p. zrušil.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave, 30. mája 2014

JUDr. Viera Pepelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Ingrid Habánová